

Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību
“Nacionālais rehabilitācijas centrs “Vaivari””

**DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJA APMĀCĀMAJĀM PERSONĀM
(studentiem, brīvprātīgajiem) ORTOZĒŠANAS UN PROTEZĒŠANAS
CENTRĀ**

Valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “Nacionālais rehabilitācijas centrs “Vaivari””
Ortozēšanas un protezēšanas centrā, Asaru prospektā 61 K1, Jūrmalā

Nr. 90
Spēkā no 14.09.2026.

1. Vispārīgās prasības

1.1. Instrukcija nosaka darba aizsardzības prasības studentiem un brīvprātīgajiem (turpmāk – apmācāmā persona), kuri mācību, prakses, brīvprātīgās darbības laikā uzturas un veic prakses uzdevumus Valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “Nacionālais rehabilitācijas centrs “Vaivari”” Ortozēšanas un protezēšanas centrā (turpmāk – VOPC), tai skaitā tehniskās ortopēdijas, ortožu, protēžu, ortopēdisko apavu, ortopēdisko palīglīdzekļu, ģipša darbu, šūšanas, līmēšanas, apstrādes un citu ar centra darbību saistītu procesu iepazīšanā.

1.2. Instrukcija piemērojama apmācāmajām personām, kuri praksē:

1.2.1. novēro tehniskā ortopēda, ortopēdijas tehniķa, ortopēdijas tehniķa - šuvēja vai cita atbildīgā darbinieka darbu;

1.2.2. piedalās ortožu, protēžu, ortopēdisko apavu, individuālo zolišu, mīksto un cieto ortožu, palīglīdzekļu vai to sastāvdaļu izgatavošanas, pielāgošanas vai apstrādes procesos tikai prakses vadītāja uzraudzībā;

1.2.3. iepazīstas ar darbu mašīntelpā, kurpnieku darbnīcā, ģipsētavā, līmētavā, šūšanas darba vietā, klientu, pacientu pieņemšanas telpās, noliktavā vai citās ar praksi saistītās telpās;

1.2.4. veic vienkāršus, prakses vadītāja noteiktus un drošus palīgdarbus, kuri atbilst apmācāmā persona sagatavotībai, instruktāžai un kompetencei;

1.2.5. piedalās darba vietas sagatavošanā, materiālu sagatavošanā, instrumentu sakārtošanā, detaļu apstrādes novērošanā, dokumentācijas iepazīšanā un darba vietas sakārtošanā pēc darba;

1.2.6. saskaras ar pacientiem, klientiem tikai prakses vadītāja vai atbildīgā speciālista klātbūtnē un atbilstoši centra noteiktajai kārtībai.

1.3. Apmācāmo personu praksē drīkst pielaist tikai pēc:

1.3.1. ievadapmācības darba aizsardzībā;

1.3.2. instruktāžas darba vietā;

1.3.3. ugunsdrošības un elektrodrošības prasību izskaidrošanas;

1.3.4. iepazīstināšanas ar šīs instrukcijas prasībām;

1.3.5. iepazīstināšanas ar VOPC centra iekšējās kārtības, higiēnas, pacientu drošības, konfidencialitātes, infekciju profilakses un ārkārtas situāciju rīcības prasībām;

1.3.6. nepieciešamo individuālo aizsardzības līdzekļu saņemšanas un lietošanas kārtības izskaidrošanas;

1.3.7. konkrētās prakses vietas, darba zonas un atļauto/neatļauto darbu robežu izskaidrošanas.

1.4. Apmācāmā persona prakses laikā drīkst veikt tikai tos darbus, kurus ir atļāvis prakses vadītājs vai atbildīgais darbinieks, un tikai tādā apjomā, kāds atbilst apmācāmā persona sagatavotībai, instruktažai un drošības prasībām.

1.5. Apmācāmai personai aizliegts patstāvīgi bez prakses vadītāja vai atbildīgā darbinieka klātbūtnes:

1.5.1. strādāt ar darbmašīnām, rotējošiem, griezošiem, slīpējošiem, urbjošiem vai citiem paaugstināta riska instrumentiem;

1.5.2. lietot pārnesamos elektroinstrumentus, slīpmašīnas, zāģus, frēzes, urbjus, siltumkrāsnis, siltumplates, vakuuma iekārtas, metāla caurdurus, saspiesto gaisu vai citu tehnisko aprīkojumu;

1.5.3. veikt darbu ar epoksīda sveķiem, līmēm, šķīdinātājiem, viegli uzliesmojošām vielām, plastmasas karsēšanu vai citiem ķīmiskiem produktiem;

1.5.4. veikt pacienta mērījumus, apskati, ortozes/protēzes pielaikošanu, korekciju vai pielāgošanu bez atbildīgā speciālista klātbūtnes;

1.5.5. veikt jebkādas darbības, kas var ietekmēt pacienta drošību, veselību, komfortu vai tehniskā palīg līdzekļa funkcionalitāti;

1.5.6. veikt iekārtu, elektroierīču, ventilācijas, apkures, ūdensvada, saspiestā gaisa, vakuma sistēmas vai citu tehnisko sistēmu remontu, regulēšanu vai apkopi;

1.5.7. atvērt tehnisko iekārtu aizsargus, bloķēt drošības ierīces vai noņemt aizsargpārsegus;

1.5.8. patvaļīgi ņemt, lietot, pārvietot vai pārliet ķīmiskās vielas, maisījumus, līmes, sveķus, šķīdinātājus vai viegli uzliesmojošas vielas;

1.5.9. uzturēties paaugstināta riska darba zonās bez atļaujas, nepieciešamajiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem un atbildīgās personas uzraudzības.

1.6. Apmācāmai personai jāievēro visi prakses vadītāja, darba vietas atbildīgā darbinieka, darba aizsardzības speciālista, ugunsdrošības speciālista un centra iekšējās kārtības noteikumu norādījumi.

1.7. Apmācāmai personai aizliegts darba vietā atrasties alkoholisko, narkotisko, toksisko vai citu apreibinošo vielu ietekmē, kā arī lietot minētās vielas prakses laikā.

1.8. Apmācāmai personai aizliegts darba laikā lietot telefonu privātām vajadzībām, fotografēt vai filmēt pacientus, darbiniekus, dokumentus, darba procesus, izgatavojamos tehniskos palīg līdzekļus vai telpas, ja tas nav īpaši atļauts centra noteiktajā kārtībā.

1.9. Apmācāmai personai jāievēro pacientu datu aizsardzības un konfidencialitātes prasības. Aizliegts izpaust informāciju par pacientiem, viņu veselības stāvokli, diagnozēm, tehniskajiem palīg līdzekļiem, mērījumiem, dokumentāciju vai ārstniecības/rehabilitācijas procesu.

1.10. Bīstamie un kaitīgie darba vides riska faktori apmācāmai personai:

1.10.1. roku, pirkstu, acu, sejas vai citu ķermeņa daļu savainošanas risks, pieskaroties rotējošiem, griezošiem, slīpējošiem vai urbjošiem instrumentiem;

1.10.2. savainošanās risks, ja lūst, nepareizi iestiprināts vai neatbilstoši lietots griezēj instruments, slīpēšanas ripa, urbis, zāģis vai cits instruments;

1.10.3. acu savainošanas risks no skaidām, putekļiem, atlūzām, slīpēšanas daļiņām, saspiestā gaisa, fēna plūsmas, ģipša putekļiem, plastmasas vai koka apstrādes daļiņām;

1.10.4. elpceļu kairinājuma, putekļu ieelpošanas vai saindēšanās risks, slīpējot ģipsi, plastmasu, koku, kompozītmateriālus vai strādājot ar līmēm, epoksīda sveķiem, šķīdinātājiem un plastmasas karsēšanu;

1.10.5. ķīmisko vielu iedarbības risks uz ādu, acīm un elpceļiem, lietojot līmes, sveķus, šķīdinātājus, tīrīšanas līdzekļus, dezinfekcijas līdzekļus vai citus ķīmiskus produktus;

1.10.6. ugunsgrēka un sprādzienbīstamības risks, strādājot ar viegli uzliesmojošām vielām, šķīdinātājiem, līmēm, aerosoliem, karstām virsmām, sildierīcēm vai bojātu elektroaprīkojumu;

1.10.7. apdeguma risks, lietojot siltumplati, siltumkrāsni, fēnu, karstas detaļas, karstu plastmasu, karstu līmi vai citus sakarsētus materiālus;

1.10.8. sagriešanās, saduršanās vai skrāpējumu risks, lietojot nažus, šķēres, īlenus, adatas, skavas, metāla caurduri, rokas instrumentus, stikla šķiedras, plastmasas malas, metāla detaļas vai citus asus priekšmetus;

1.10.9. pirkstu un roku savainošanas risks darbā ar šujmašīnu, šūšanas adatām, šķērēm, kniedēšanas, caurduršanas vai stiprināšanas instrumentiem;

1.10.10. saspiešanas un trieciena risks, strādājot ar skrūvspīlēm, presēm, statīviem, smagiem ģipša atlējumiem, protēžu/ortožu detaļām vai instrumentiem;

1.10.11. traumu risks no krītošiem vai nepareizi pārvietotiem smagiem priekšmetiem, ģipša atlējumiem, apstrādājamām detaļām, materiālu kastēm vai instrumentiem;

1.10.12. paslīdēšanas, pakļupšanas un krišanas risks, ja darba vietā ir skaidas, ģipša atkritumi, putekļi, vadi, instrumenti, materiāli, šķidrumi vai citi lieki priekšmeti;

1.10.13. elektrotraumas risks, lietojot elektroinstrumentus, darbmašīnas, fēnus, sildierīces, šujmašīnas, vakuuma iekārtas, kontaktligzdas, pagarinātājus vai bojātu elektroaprīkojumu;

1.10.14. fiziska pārslodze, nepareizi ceļot, nesot vai pārvietojot smagus ģipša atlējumus, materiālu kastes, detaļas, darba palīg līdzekļus vai aprīkojumu;

1.10.15. ergonomiskā pārslodze, ilgstoši stāvēt, sēžot, strādājot saliektā pozā, veicot precīzus darbus ar rokām, šujot, slīpējot, līmējot vai apstrādājot detaļas;

1.10.16. bioloģisko aģentu risks, saskaroties ar pacientiem, pacientu lietotiem tehniskajiem palīg līdzekļiem, ādas nospiedumiem, tekstilizstrādājumiem, virsmām vai bioloģiski piesārņotiem materiāliem;

1.10.17. psiholoģiskā un emocionālā slodze, kas saistīta ar praksi ārstniecības/rehabilitācijas vidē, pacientu saskarsmi, mācību uzdevumiem, atbildību, nepieredzējušam apmācāmajai personai nezināmiem darba procesiem un nepieciešamību ievērot paaugstinātu uzmanību;

1.10.18. nepietiekams apgaismojums, ventilācijas traucējumi, paaugstināts troksnis, putekļi, smakas vai neatbilstošs mikroklimats darba telpās.

1.11. Apmācāmai personai atkarībā no darba zonas un uzdevuma jālieto šādi individuālie aizsardzības līdzekļi:

1.11.1. piegulošs darba apģērbs, kas nevar aizķerties aiz rotējošām vai kustīgām iekārtu daļām;

1.11.2. slēgti darba apavi ar stabilu un neslīdošu zoli;

1.11.3. aizsargbrilles vai sejas aizsargs, ja pastāv acu savainošanas, putekļu, skaidu, šļakatu vai daļiņu risks;

1.11.4. respirators, ja darbs saistīts ar ģipša, plastmasas, koka, kompozītmateriālu vai citu materiālu slīpēšanu, putekļiem, epoksīda sveķiem, līmēm, šķīdinātājiem vai citām vielām, kas var kairināt elpceļus;

1.11.5. darba cimdi, ja pastāv sagriešanās, saduršanās, ķīmiskas iedarbības, karstu virsmu vai piesārņotu priekšmetu risks;

1.11.6. cimdi pret ķīmisku vielu iedarbību, ja tiek strādāts ar līmēm, sveķiem, šķīdinātājiem, dezinfekcijas vai tīrīšanas līdzekļiem;

1.11.7. karstumizturīgi cimdi vai piemēroti palīg līdzekļi, ja jāsaskaras ar karstām detaļām, siltumplati, siltumkrāsni vai citu sakarsētu aprīkojumu;

1.11.8. gumijots priekšauts vai cits aizsargapģērbs, ja pastāv apģērba vai ādas piesārņošanas risks;

1.11.9. dzirdes aizsardzības līdzekļi, ja darbs notiek paaugstināta trokšņa zonā;

1.11.10. citi individuālie aizsardzības līdzekļi, ja tos nosaka prakses vadītājs, darba vides riska novērtējums, konkrētās iekārtas instrukcija vai ķīmiskās vielas drošības datu lapa.

1.12. Cimdi nedrīkst radīt ievilkšanas, aizķeršanās vai kontroles zaudēšanas risku pie rotējošiem instrumentiem. Darbā pie rotējošām iekārtām cimdus lieto tikai tad, ja tas ir droši, paredzēts konkrētajam darbam un atļauts prakses vadītāja norādījumos.

1.13. Darba vietās, kur rodas putekļi, tvaiki, ķīmisku vielu izgarojumi vai plastmasas karsēšanas produkti, jālieto vietējā nosūces ventilācija vai cita ventilācija. Ja ventilācija nedarbojas vai ir neefektīva, darbu nedrīkst uzsākt vai tas nekavējoties jāpārtrauc.

1.14. Apmācāmai personai aizliegts atrasties darba vietā ar vaļīgiem apģērba elementiem, šallēm, gariem vaļējiem matiem, rotaslietām vai citiem priekšmetiem, kas var aizķerties aiz iekārtām, rotējošiem instrumentiem, šujmašīnas vai darba aprīkojuma.

1.15. Garus matus nepieciešams sasiet vai nosegt tā, lai tie nevarētu nonākt kustīgu vai rotējošu daļu tuvumā.

1.16. Apmācāmai personai jāievēro darba higiēna. Pēc putekļaina, netīra, ķīmiska vai bioloģiski iespējami piesārņota darba, kā arī pirms saskares ar pacientu, jānomazgā rokas un, ja nepieciešams, jānomaina piesārņots apģērbs vai individuālie aizsardzības līdzekļi.

1.17. Apmācāmai personai ir tiesības un pienākums nekavējoties pārtraukt darbu un informēt prakses vadītāju, ja darba apstākļi rada draudus pašas apmācāmās personas, darbinieku, pacientu vai citu personu drošībai un veselībai.

1.18. Par šīs instrukcijas prasību neievērošanu apmācāmās persona ir atbildīga izglītības iestādes, prakses vietas un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

2. Darba aizsardzības prasības, uzsākot darbu

2.1. Pirms prakses uzdevuma uzsākšanas apmācāmai personai jāsaņem konkrēts uzdevums no prakses vadītāja vai atbildīgā darbinieka.

2.2. Pirms darba uzsākšanas jānoskaidro:

2.2.1. kurā darba zonā apmācāmā persona drīkst atrasties;

2.2.2. kādus darbus apmācāmā persona drīkst novērot;

2.2.3. kādus darbus apmācāmā persona drīkst veikt pats;

2.2.4. kādus darbus apmācāmā persona drīkst veikt tikai tiešā uzraudzībā;

2.2.5. kādus instrumentus, ierīces, materiālus vai ķīmiskos līdzekļus apmācāmā persona drīkst lietot;

2.2.6. kādus darbus vai zonas apmācāmajai personai aizliegts veikt vai apmeklēt;

2.2.7. kādi individuālie aizsardzības līdzekļi nepieciešami konkrētajam uzdevumam;

2.2.8. kāda ir rīcība bīstamā vai ārkārtas situācijā.

2.3. Pirms darba uzsākšanas uzvilkt un sakārtot darba apģērbus, darba apavus un nepieciešamos individuālos aizsardzības līdzekļus.

2.4. Pirms darba zonas apmeklēšanas pārbaudīt, vai:

2.4.1. darba vieta ir sakārtota un nav aizkrauta ar liekiem priekšmetiem;

2.4.2. pārvietošanās ceļi, durvis, evakuācijas ceļi un pieejas ugunsdzēsības līdzekļiem nav aizkrautas;

2.4.3. uz grīdas nav skaidu, ģipša atkritumu, putekļu, ūdens, ķīmisku vielu, vadu, instrumentu, materiālu, detaļu vai citu paslīdēšanas un pakļupšanas risku;

2.4.4. apgaismojums ir pietiekams;

2.4.5. ventilācija vai vietējā nosūce ir ieslēgta un darbojas, ja konkrētais darbs rada putekļus, smakas, tvaikus vai izgarojumus;

2.4.6. darba aprīkojums, instrumenti, aizsargierīces, bloķēšanas ierīces un aizsargi ir darba kārtībā;

2.4.7. nav redzamu elektroinstalācijas, vadu, kontaktligzdu, pagarinātāju vai iekārtu bojājumu;

2.4.8. ķīmiskās vielas, līmes, sveķi, šķīdinātāji vai viegli uzliesmojošas vielas atrodas marķētos traukos un tām nav redzamas noplūdes;

2.4.9. pirmās palīdzības aptieciņa, acu skalošanas iespēja vai citi nepieciešamie palīdzības līdzekļi ir pieejami atbilstoši centra kārtībai;

2.4.10. prakses vadītājs vai atbildīgais darbinieks atrodas tuvumā vai ir pieejams uzraudzībai.

2.5. Pirms darba ar iekārtām, elektroinstrumentiem vai darbmašīnām apmācāmā persona drīkst tikai prakses vadītāja vadībā pārbaudīt:

2.5.1. vai iekārta ir paredzēta konkrētajam darbam;

2.5.2. vai ir uzstādīti aizsargi un drošības ierīces;

2.5.3. vai rotējošās, griezošās vai kustīgās daļas nav bojātas;

2.5.4. vai apstrādājamā detaļa ir nostiprināta;

2.5.5. vai elektrobarošanas vads nav bojāts un nevar nonākt rotējošās vai asas daļas tuvumā;

2.5.6. vai darba zona nav aizkrauta ar liekiem materiāliem, skaidām, ģipša atkritumiem vai instrumentiem;

2.5.7. vai izvēlēti atbilstoši individuālie aizsardzības līdzekļi.

2.6. Pirms darba ar ģipsi, plastmasu, koku, kompozītmateriāliem vai slīpēšanas darbiem pārliecināties, ka:

2.6.1. darbojas ventilācija vai vietējā nosūce;

2.6.2. lietots respirators un aizsargbrilles, ja rodas putekļi;

2.6.3. apstrādājamā detaļa ir droši nostiprināta, ja to paredz darba paņēmieni;

2.6.4. darba vietā nav lieku priekšmetu;

2.6.5. atkritumu savākšanas tvertne ir pieejama.

2.7. Pirms darba ar līmēm, sveķiem, šķīdinātājiem, plastmasas karsēšanu vai citiem ķīmiskiem produktiem apmācāmā persona drīkst darbu uzsākt tikai pēc prakses vadītāja atļaujas un pārliecinoties, ka:

2.7.1. viela vai maisījums ir marķēts;

2.7.2. zināmas lietošanas prasības un bīstamība;

2.7.3. pieejami nepieciešamie individuālie aizsardzības līdzekļi;

2.7.4. darbojas ventilācija vai vietējā nosūce;

2.7.5. darba vietā nav atklātas liesmas, dzirksteļu, karstu virsmu vai citu aizdegšanās avotu;

2.7.6. vielas daudzums darba vietā nepārsniedz konkrētajam darbam nepieciešamo apjomu;

2.7.7. zināma rīcība noplūdes, šļakatu, smakas vai pašsajūtas pasliktināšanās gadījumā.

2.8. Pirms darba ar šujmašīnu vai šūšanas aprīkojumu pārliecināties, ka:

2.8.1. apmācāmā persona ir saņēmusi atļauju to lietot;

2.8.2. adata, pēdiņa, aizsargi, pedālis, vads un apgaismojums ir darba kārtībā;

2.8.3. darba vieta ir sakārtota;

2.8.4. rokas, pirksti, apģērbs un mati nevar nonākt adatai vai kustīgu daļu zonā;

2.8.5. izmantotie materiāli nav novietoti tā, ka var aizķerties vai radīt nekontrolētu kustību.

2.9. Pirms pacienta/klienta pieņemšanas vai saskares ar pacientu lietotu tehnisko palīgīdzekli apmācāmajai personai jānomazgā rokas, jālieto noteiktie individuālie aizsardzības līdzekļi un jārīkojas tikai atbildīgā speciālista norādījumos noteiktajā apjomā.

2.10. Aizliegts uzsākt darbu, ja:

2.10.1. apmācāmā persona nav instruēta par konkrēto darbu;

2.10.2. nav klāt prakses vadītāja vai atbildīgā darbinieka, ja darbs veicams tikai uzraudzībā;

2.10.3. nav pieejami nepieciešamie individuālie aizsardzības līdzekļi;

2.10.4. iekārta, instruments, elektroierīce, ventilācija, aizsargs vai drošības ierīce ir bojāta;

2.10.5. nav iespējams droši nostiprināt apstrādājamo detaļu;

2.10.6. darba vieta ir piegrūzota, slidena, aizkrauta vai nepietiekami apgaismota;

2.10.7. jūtama spēcīga ķīmisku vielu smaka, dūmi, deguma smaka vai ir redzama noplūde;

2.10.8. apmācāmā persona jūtas slikti, ir nogurums, reibst galva, ir acu vai elpceļu kairinājums, roku ādas bojājumi vai veselības stāvoklis neļauj darbu veikt droši;

2.10.9. apmācāmā persona ir alkoholisko, narkotisko, toksisko vai citu apreibinošo vielu ietekmē.

2.11. Par jebkuru konstatētu trūkumu, bojājumu, neskaidrību vai bīstamu situāciju pirms darba sākšanas jāziņo prakses vadītājam vai atbildīgajam darbiniekam. Darbu drīkst uzsākt tikai pēc atļaujas saņemšanas un tad, ja darbu iespējams veikt droši.

3. Darba aizsardzības prasības, veicot darbu

3.1. Vispārīgās prasības prakses laikā

3.1.1. Apmācāmai personai jāatrodas tikai tajās telpās un darba zonās, kurās atrašanos atļāvis prakses vadītājs vai atbildīgais darbinieks.

3.1.2. Prakses laikā apmācāmā persona drīkst veikt tikai atļautos darbus un nedrīkst patvaļīgi mainīt darba uzdevumu, darba paņēmieni, iekārtu, instrumentu, materiālu vai ķīmisko vielu.

3.1.3. Apmācāmajai personai aizliegts novērst uzmanību darbiniekam, kurš strādā ar rotējošu, griezošu, karstu, ķīmisku vai citu bīstamu aprīkojumu.

3.1.4. Darba vietu uzturēt kārtībā. Instrumentus, materiālus, detaļas, vadus, atkritumus un individuālos aizsardzības līdzekļus novietot tā, lai tie netraucētu darbam un neradītu pakļupšanas, sagriešanās, aizķeršanās vai piesārņošanās risku.

3.1.5. Darba laikā ievērot drošu attālumu no rotējošiem, kustīgiem, karstiem, ķīmiskiem vai mehāniski bīstamiem procesiem.

3.1.6. Aizliegts pieskarties iekārtām, instrumentiem, materiāliem vai detaļām, ja apmācāmā persona nav saņēmusi skaidru atļauju.

3.1.7. Aizliegts ēst, dzert vai uzglabāt pārtiku darba zonās, kur tiek veikta materiālu apstrāde, darbs ar ķīmiskām vielām, putekļaini darbi vai saskare ar pacientu lietotiem palīgīdzekļiem.

3.1.8. Darba laikā jālieto noteiktie individuālie aizsardzības līdzekļi un tie jāuztur darba kārtībā.

3.1.9. Ja darba laikā rodas neskaidrības, apmācāmā persona nekavējoties pārtrauc darbību un jautā prakses vadītājam vai atbildīgajam darbiniekam.

3.2. Darbs mašīntelpā un pie rotējošiem/griezošiem instrumentiem:

3.2.1. Mašīntelpā apmācāmā persona drīkst atrasties tikai ar prakses vadītāja vai atbildīgā darbinieka atļauju un lietojot nepieciešamos individuālos aizsardzības līdzekļus.

3.2.2. Ar rotējošiem, griezošiem, urbjošiem, frēzējošiem vai slīpējošiem instrumentiem apmācāmā persona drīkst strādāt tikai tad, ja ir instruēts, apmācīts konkrētajam darbam un darbu tieši uzrauga prakses vadītājs vai atbildīgais darbinieks.

3.2.3. Pirms detaļas apstrādes pārliecināties, ka tā droši nostiprināta skrūvspīlēs, turētājā vai citā paredzētā stiprinājumā.

3.2.4. Aizliegts turēt apstrādājamo detaļu rokās, ja darba veids prasa tās nostiprināšanu.

3.2.5. Darba laikā nenovirzīt uzmanību no instrumenta un apstrādājamās detaļas.

3.2.6. Aizliegts pieskarties rotējošam instrumentam, apstrādājamai zonai, ripai, zāģim, urbim, frēzei vai citām kustīgām daļām.

3.2.7. Aizliegts tīrīt, regulēt, mērīt, mainīt detaļu vai instrumentu, kamēr iekārta nav pilnībā apturēta un, ja nepieciešams, atvienota no enerģijas avota.

3.2.8. Aizliegts strādāt, ja darba zonā uz grīdas atrodas skaidas, ģipša putekļi, atkritumi, lieki materiāli vai citi priekšmeti, kas var radīt paslīdēšanas vai pakļupšanas risku.

3.2.9. Darbā pie rotējošiem instrumentiem valkāt piegulošu apģērbu, sasiet matus, nelietot vaļīgas rotaslietas un neatrasties ar brīvi krītošiem apģērba elementiem.

3.2.10. Ja instruments sāk vibrēt, rada neparastu troksni, dzirksteļo, pārkarst, lūzt, iesprūst vai rodas cita neparedzēta situācija, darbu nekavējoties pārtraukt un ziņot prakses vadītājam.

3.3. Darbs ar pārnesamajiem elektroinstrumentiem

3.3.1. Pārnesamos elektroinstrumentus apmācāmā persona drīkst lietot tikai ar prakses vadītāja atļauju un uzraudzībā.

3.3.2. Pirms lietošanas pārbaudīt instrumenta korpusu, vadu, kontaktdakšu, slēdzi, aizsargus un uzgaļus.

3.3.3. Aizliegts lietot elektroinstrumentu ar bojātu vadu, kontaktdakšu, korpusu, aizsargu, slēdzi vai citu defektu.

3.3.4. Elektroinstrumenta vadu novietot tā, lai tas neaizķertos aiz rotējošām vai asām detaļām, netiktu saspīests, pārgriezts vai netraucētu blakus strādājošajam.

3.3.5. Instrumentu turēt stabili un lietot tikai tam paredzētajā veidā.

3.3.6. Pirms uzgaļa, urbja, ripas vai cita elementa maiņas instruments jāizslēdz un jāatvieno no elektrobarošanas, ja to paredz ražotāja instrukcija vai darba drošības prasības.

3.3.7. Aizliegts strādāt ar elektroinstrumentiem mitrām rokām vai mitrā darba vietā, ja instruments tam nav paredzēts.

3.4. Darbs ģipsētavā un ar ģipša materiāliem:

3.4.1. Darbā ar ģipša materiāliem lietot aizsargbrilles, respiratoru un citus individuālos aizsardzības līdzekļus, ja pastāv putekļu, šļakatu vai acu/elpošanas ceļu kairinājuma risks.

3.4.2. Ģipša maisīšanu, apstrādi, slīpēšanu vai atlējumu pārvietošanu veikt tikai atbilstoši prakses vadītāja norādījumiem.

3.4.3. Smagus ģipša atlējumus pārvietot uzmanīgi, izmantojot drošus celšanas paņēmienus, palīglīdzekļus vai citu personu palīdzību.

3.4.4. Apstrādājot ģipša atlējumus ar rokas instrumentiem vai elektroinstrumentiem, detaļa jānostiprina, ja to prasa darba paņēmiens.

3.4.5. Ģipša putekļus, atkritumus un atlūzas regulāri savākt un novietot tiem paredzētajā vietā.

3.4.6. Aizliegts ģipša atkritumus, putekļus vai atlūzas atstāt uz grīdas, pārvietošanās ceļos vai pie darba aprīkojuma.

3.4.7. Ja rodas elpceļu vai acu kairinājums, putekļu koncentrācija, slikta redzamība vai ventilācijas traucējumi, darbu pārtraukt un ziņot prakses vadītājam.

3.5. Darbs līmētavā, ar epoksīda sveķiem, līmēm, šķīdinātājiem un plastmasas karsēšanu

3.5.1. Darbu ar epoksīda sveķiem, līmēm, šķīdinātājiem, viegli uzliesmojošām vielām un plastmasas karsēšanu apmācāmā persona drīkst veikt tikai ar atļauju un tiešā uzraudzībā.

3.5.2. Pirms darba uzsākšanas jāpārlicinās, ka darbojas ventilācija vai vietējā nosūce.

3.5.3. Ja ventilācija nedarbojas, ir neefektīva vai darba zonā jūtama izteikta ķīmisku vielu smaka, darbu uzsākt vai turpināt aizliegts.

3.5.4. Ķīmiskos produktus lietot tikai marķētos traukos, ievērojot ražotāja norādījumus, drošības datu lapas un prakses vadītāja norādījumus.

3.5.5. Aizliegts sajaukt ķīmiskās vielas, ja to nav paredzējis darba process, ražotāja instrukcija vai prakses vadītāja norādījums.

3.5.6. Aizliegts pārliet līmes, šķīdinātājus, sveķus vai citus ķīmiskos produktus pārtikas, dzērienu vai nemarķētos traukos.

3.5.7. Viegli uzliesmojošas vielas lietot un uzglabāt prom no sildierīcēm, atklātas liesmas, dzirkstelēm, karstām virsmām un tiešiem saules stariem.

3.5.8. Darba vietā glabāt tikai konkrētajam darbam nepieciešamo ķīmisko vielu daudzumu.

3.5.9. Ja ķīmiskā viela nokļūst uz ādas, acīs vai apģērba, darbu nekavējoties pārtraukt un rīkoties atbilstoši ārkārtas situāciju prasībām.

3.6. Darbs kurpnieku darbnīcā, ar šujmašīnu, fēnu, āmuru, kniedēšanu un rokas instrumentiem

3.6.1. Kurpnieku darbnīcā apmācāmā persona drīkst strādāt tikai ar prakses vadītāja atļauju un uzraudzībā.

3.6.2. Strādājot ar šujmašīnu, turēt pirkstus drošā attālumā no adatas, pēdiņas un kustīgām daļām.

3.6.3. Aizliegts mainīt adatu, diegu, pēdīņu vai veikt regulēšanu, kamēr šujmašīna nav izslēgta un drošā stāvoklī.

3.6.4. Šūšanas laikā nedrīkst novērst uzmanību, strauji vilkt materiālu vai turēt rokas adatas kustības zonā.

3.6.5. Kniedējot, caurdurot, līmējot, strādājot ar āmuru, īlenu, šķērēm, nažiem vai citiem rokas instrumentiem, lietot drošus darba paņēmienus un nebojātus instrumentus.

3.6.6. Bojātus, salauztus, vaļīgus, trulus vai darbam neatbilstošus instrumentus lietot aizliegts.

3.6.7. Fēnu, sildierīces un karstā gaisa plūsmu lietot uzmanīgi, nevēršot karsto gaisu pret seju, acīm, ādu, degtspējīgiem materiāliem vai citām personām.

3.6.8. Saspiesto gaisu nedrīkst vērst pret sevi, citu personu, seju, acīm vai ādu.

3.6.9. Strādājot ar saspiesto gaisu vai fēnu, jālieto aizsargbrilles, ja pastāv daļiņu vai putekļu iepūšanas risks acīs.

3.7. Darbs ar pacientiem/klientiem un pacientu lietotiem tehniskajiem palīgīdzekļiem:

3.7.1. Saskarsmē ar pacientiem/klientiem apmācāmā persona ievēro cieņpilnu, mierīgu un profesionālu komunikāciju.

3.7.2. Apmācāmā persona drīkst piedalīties pacienta apskatē, mērījumu veikšanā, ortozes/protēzes pielaikošanā, korekcijā vai palīgīdzekļa novērtēšanā tikai atbildīgā speciālista klātbūtnē un pēc viņa norādījumiem.

3.7.3. Apmācāmajai personai aizliegts patstāvīgi sniegt pacientam medicīniskus, tehniskus vai rehabilitācijas ieteikumus, kas nav saskaņoti ar atbildīgo speciālistu.

3.7.4. Pirms un pēc saskares ar pacientu, pacienta lietotu palīgīdzekli, tekstilu vai potenciāli piesārņotu virsmu jāveic roku higiēna.

3.7.5. Ja ir saskare ar pacienta ādu, brūci, bioloģiskiem šķidrumiem, netīriem tekstilizstrādājumiem vai potenciāli piesārņotu palīgīdzekli, jālieto cimdi un citi prakses vadītāja noteiktie individuālie aizsardzības līdzekļi.

3.7.6. Ja pacients jūtas slikti, reibst galva, rodas sāpes, līdzsvara zudums, kritiena risks, ādas bojājums, asiņošana vai cita veselības pasliktināšanās, apmācāmā persona nekavējoties informē atbildīgo speciālistu.

3.7.7. Pacienta pārvietošanu, atbalstīšanu, piecelšanu vai palīdzību kustībā apmācāmā persona drīkst veikt tikai tad, ja ir saņemis konkrētu norādījumu un to iespējams izdarīt droši. Ja pastāv pārslodzes vai kritiena risks, jāiesaista atbildīgais darbinieks.

3.8. Ergonomika un smagumu pārvietošana:

3.8.1. Materiālus, detaļas, ģipša atlējumus, aprīkojumu vai kastes celt un pārvietot, ievērojot drošus smagumu pārvietošanas paņēmienus.

3.8.2. Smagumus celt ar taisnu muguru, izmantojot kāju spēku, turot kravu pēc iespējas tuvāk ķermenim.

3.8.3. Smagus, nestabilus, neērtus vai lielgabarīta priekšmetus nepārvietot vienatnē, ja pastāv pārslodzes vai traumas risks.

3.8.4. Ilgstoši nestrādāt saliektā pozā, ar paceltiem pleciem, sasprindzinātu kaklu vai vienvēdīgām roku kustībām, ja iespējams pielāgot darba vietu vai mainīt pozu.

3.8.5. Darba laikā ievērot prakses vadītāja noteiktās pauzes, mainīt darba pozu un izvairīties no pārmērīgas fiziskas slodzes.

3.8.6. Aizliegts pakāpties uz krēsliem, galdiem, kastēm, plauktiem, ratiņiem vai citiem nepiemērotiem priekšmetiem.

3.9. Elektrodrošība:

3.9.1. Apmācāmajai personai aizliegts lietot bojātas elektroierīces, bojātus vadus, kontaktdakšas, kontaktligzdas, pagarinātājus, slēdžus vai vadības ierīces.

3.9.2. Aizliegts pieskarties elektroierīcēm, kontaktdakšām, kontaktligzdām vai slēdžiem ar slapjām rokām.

3.9.3. Aizliegts vilkt kontaktdakšu no kontaktligzdas aiz vada.

3.9.4. Elektroierīču vadus novietot tā, lai tie netiktu bojāti, saspiesti, pārgriezti, pārvilkti pāri asām šķautnēm, nokļūtu zem smagiem priekšmetiem vai rotējošu instrumentu tuvumā.

3.9.5. Ja elektroierīce sāk dzirksteļot, dūmot, pārkarst, rada deguma smaku, neparastu troksni, vibrāciju vai darbojas neatbilstoši, darbu nekavējoties pārtraukt un ziņot prakses vadītājam.

3.10. Ugunsdrošība:

3.10.1. Apmācāmajai personai jāzina evakuācijas ceļi, ugunsdzēsības līdzekļu atrašanās vietas un drošas pulcēšanās vieta.

3.10.2. Aizliegts aizkraut evakuācijas ceļus, durvis, pieejas ugunsdzēsības līdzekļiem, elektrosadales skapjiem un avārijas izejām.

3.10.3. Papīru, tekstilu, putekļus, skaidas, plastmasas materiālus, līmes, šķīdinātājus, sveķus un citus degtspējīgus materiālus nedrīkst novietot pie sildierīcēm, karstām virsmām, atklātas liesmas, dzirksteļu avotiem vai bojātām elektroierīcēm.

3.10.4. Viegli uzliesmojošas, degošas un ķīmiskas vielas pēc darba jānovieto tām paredzētajās vietās, tai skaitā ugunsdrošos skapjos, ja to paredz centra kārtība.

3.10.5. Smēķēt atļauts tikai speciāli norādītās un aprīkotās smēķēšanas vietās.

3.11. Darba pārtraukšana bīstamu situāciju gadījumā :

3.11.1. Darbs nekavējoties jāpārtrauc, ja:

3.11.1.1. bojāta iekārta, instruments, elektroierīce, vads, aizsargs, ventilācija, darba galds, skrūvspīles vai cits darba aprīkojums;

3.11.1.2. rodas dzirksteļošana, dūmi, deguma smaka, pārkaršana, neparasts troksnis, vibrācija vai neparedzēta kustība;

3.11.1.3. rodas ķīmiskas vielas, līmes, sveķu, šķīdinātāja vai cita šķidruma noplūde;

3.11.1.4. jūtama spēcīga ķīmisku vielu smaka vai rodas acu, ādas vai elpceļu kairinājums;

3.11.1.5. nedarbojas ventilācija vai vietējā nosūce vietā, kur tā nepieciešama;

3.11.1.6. apstrādājamā detaļa nav droši nostiprināta vai sāk kustēties;

3.11.1.7. apmācāmā persona vai cita persona gūst traumu, jūtas slikti vai nepieciešama palīdzība;

3.11.1.8. darba zonā ir paslīdēšanas, pakļupšanas, elektrotraumas, ugunsgrēka, ķīmiskas iedarbības, apdeguma, acu traumas, sagriešanās, saspiešanas vai cits būtisks risks;

3.11.1.9. apmācāmā persona nesaprot darba uzdevumu vai nav pārliecināta, ka darbu var veikt droši;

3.11.1.10. darbu nav iespējams turpināt droši.

4. Darba aizsardzības prasības, beidzot darbu

4.1. Pēc darba pabeigšanas apmācāmā persona sakārto darba vietu tikai tādā apjomā, kādu noteicis prakses vadītājs vai atbildīgais darbinieks.

4.2. Darbu beidzot, ja tas bijis atļauts konkrētajā uzdevumā, jāaptur lietotās iekārtas, mehānismi vai elektroinstrumenti atbilstoši prakses vadītāja norādījumiem un ražotāja instrukcijai.

4.3. Elektroierīces, sildierīces, šujmašīnas, fēnus, vakuuma iekārtas, pārnesamos instrumentus vai citu aprīkojumu izslēgt vai atstāt drošā režīmā tikai atbilstoši centra kārtībai un atbildīgā darbinieka norādījumiem.

4.4. Instrumentus, materiālus, detaļas, ģipša atlējumus, šūšanas piederumus, rokas instrumentus un palīgmateriālus novietot tiem paredzētajās vietās.

4.5. Ķīmiskās vielas, līmes, sveķus, šķīdinātājus, viegli uzliesmojošas vai degošas vielas pēc darba aizvērt un nodot glabāšanā atbilstoši centra kārtībai, ja apmācāmā persona bijusi iesaistīta šādā darbā.

- 4.6. Bojātus instrumentus, iekārtas, aizsarglīdzekļus, vadus, kontaktdakšas, respiratorus, aizsargbrilles vai citus darba līdzekļus nedrīkst novietot atpakaļ lietošanai bez ziņošanas prakses vadītājam.
- 4.7. Ģipša, plastmasas, koka, tekstila, ādas, metāla vai cita materiāla atkritumus savākt un novietot tiem paredzētajās vietās.
- 4.8. Aizliegts ar kailām rokām vākt asus priekšmetus, stikla lauskas, metāla atgriezumus, adatas, skavas vai citus priekšmetus, kas var radīt savainojumu.
- 4.9. Pārbaudīt, vai uz grīdas nav putekļu, skaidu, ģipša atkritumu, vadu, instrumentu, šķidrumu, ķīmisko vielu vai citu paslīdēšanas un pakļupšanas risku.
- 4.10. Pārliedzināties, ka evakuācijas ceļi, durvis, pieejas ugunsdzēsības līdzekļiem un elektrosadales skapjiem nav aizkrautas.
- 4.11. Pēc darba ar putekļiem, ķīmiskām vielām, pacientu lietotiem palīglīdzekļiem, netīriem materiāliem vai atkritumiem rūpīgi nomazgāt rokas un, ja nepieciešams, nomainīt piesārņotu apģērbu vai individuālos aizsardzības līdzekļus.
- 4.12. Par darba laikā konstatētajiem bojājumiem, traumām, veselības sūdzībām, noplūdēm, ventilācijas traucējumiem, pacientu drošības riskiem, bīstamām situācijām vai gandrīz notikušiem nelaimes gadījumiem apmācāmā persona ziņo prakses vadītājam vai atbildīgajam darbiniekam.

5. Darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās

- 5.1. Pārtraukt darbu un darīt zināmu prakses vadītājam vai atbildīgajam darbiniekam par bīstamām situācijām, ja noticis nelaimes gadījums, pacients, darbinieks vai apmācāmā persona nejūtas vesels.
- 5.2. Elektroierīču vai elektroiekārtu bojājumu gadījumā pārtraukt darbu ar tām līdz attiecīgā bojājuma novēršanai, kas jāveic personālam, kas kvalificēts elektrodrošībā. Nepieskarties atkailinātiem elektriskajiem vadiem, apgaismojuma armatūrai vai citām strāvu vadošām daļām. Nenotemt aizsargapvalkus.
- 5.3. Iekārtas, darba aprīkojuma, elektroinstrumenta, šujmašīnas, fēna, siltumplates, siltumkrāsns, vakuma iekārtas, saspīestā gaisa aprīkojuma, ventilācijas, rokas instrumenta vai cita aprīkojuma bojājumu gadījumā - dzirksteļošana, dūmu vai liesmu parādīšanās, deguma smaka, pastiprināta vibrācija, troksnis, pārkaršana, šķidruma, līmes, sveķu vai ķīmiskas vielas noplūde, neparedzēta kustība u.tml. — nekavējoties pārtraukt darbu, ja iespējams, droši atkāpties no aprīkojuma, paziņot prakses vadītājam un brīdināt citas tuvumā esošās personas.
- 5.4. Ja notikusi ķīmiskas vielas, līmes, sveķu, šķīdinātāja vai cita ķīmiska produkta noplūde, apmācāmā persona nedrīkst patstāvīgi to savākt, ja nav īpaši instruēts un aprīkots. Nekavējoties jāatkāpjas drošā attālumā, jābrīdina tuvumā esošās personas un jāziņo prakses vadītājam vai atbildīgajam darbiniekam.
- 5.5. Ja ķīmiskā viela nokļuvusi uz ādas, piesārņoto apģērbu vai cimdus noņemt un skarto ādas vietu nekavējoties skalot ar lielu daudzumu ūdens. Ja rodas kairinājums, apdegums, sāpes vai slikta pašsajūta, vērsties pēc medicīniskas palīdzības.
- 5.6. Ja ķīmiskā viela nokļuvusi acīs, acis nekavējoties skalot ar lielu daudzumu tīra ūdens vairākas minūtes. Ja ir kontaktlēcas un tās iespējams viegli izņemt, tās izņemt un turpināt skalošanu. Nekavējoties informēt atbildīgo personu un nepieciešamības gadījumā izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību pa tālruni 112.
- 5.7. Ja ķīmisko vielu, līmju, sveķu, šķīdinātāju, plastmasas karsēšanas produktu vai putekļu iedarbības dēļ rodas klepus, elpceļu kairinājums, acu kairinājums, reibonis, slikta dūša, galvassāpes, elpas trūkums vai cita slikta pašsajūta, nekavējoties pārtraukt darbu, atstāt piesārņoto zonu, nodrošināt svaigu gaisu un informēt prakses vadītāju.

5.8. Ja noticis apdegums ar siltumplati, siltumkrāsni, fēnu, karstu plastmasu, karstu detaļu, karstu līmi vai citu karstu materiālu, nekavējoties pārtraukt darbu, skarto vietu dzesēt ar vēsu tekošu ūdeni un nepieciešamības gadījumā izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību pa tālruni 112.

5.9. Ja noticis griezums, saduršanās vai cita trauma ar asu instrumentu, stiklu, metālu, plastmasu, šujamadamu, īlenu, skavu vai citu priekšmetu, nekavējoties pārtraukt darbu, iespēju robežās sniegt pirmo palīdzību, apturēt asiņošanu un nepieciešamības gadījumā izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību pa tālruni 112.

5.10. Ja notikusi trauma ar rotējošu instrumentu, iekārtu, krītošu priekšmetu, smagu ģipša atlējumu, detaļu vai mehānisku aprikojumu, nekavējoties pārtraukt darbu, norobežot bīstamo vietu, informēt prakses vadītāju un nepieciešamības gadījumā zvanīt 112.

5.11. Ja cilvēks nonācis elektriskās strāvas iedarbībā, aizliegts pieskarties cietušajam ar kailām rokām, kamēr nav pārtraukta strāvas iedarbība. Ja to iespējams izdarīt droši, pārtraukt strāvas iedarbību un nekavējoties zvanīt 112.

5.12. Ja pacients, apmācāmā persona, darbinieks vai cita persona jūtas slikti, noticis kritiens, ģībonis, trauma, elpas trūkums, krampji, sāpes krūtīs, apjukums vai cita veselības pasliktināšanās, nekavējoties informēt atbildīgo personu, iespēju robežās sniegt pirmo palīdzību un nepieciešamības gadījumā zvanīt 112.

5.13. Ja notikusi saskare ar asinīm, ķermeņa šķidrumiem, piesārņotiem pārsējiem, pacientu lietotu palīglīdzekli vai citu bioloģiski piesārņotu materiālu, lietot cimds, izvairīties no saskares ar kailām rokām, veikt roku higiēnu un par gadījumu informēt prakses vadītāju.

5.14. Ja aizdegas elektriska ierīce, elektroinstrumenti, sildierīce vai elektroaprikojums, to drīkst dzēst tikai ar elektrisko strāvu nevadošiem ugunsdzēsšanas līdzekļiem — pulvera vai ogļskābās gāzes jeb CO₂ ugunsdzēsības aparātiem, neapdraudot sevi un citas personas.

5.15. Atklājot ugunsgrēka izcelšanos vai uzzinot par to, nekavējoties zvanīt ugunsdzēsības dienestam pa tālruni 112, brīdināt tuvumā esošās personas, informēt prakses vadītāju vai centra atbildīgo personu un rīkoties atbilstoši centra evakuācijas kārtībai.

5.16. Ja nepieciešama evakuācija, nekavējoties pārtraukt darbu, ja iespējams, droši atstāt darba vietu, ņemot līdzi liekas mantas, sekot evakuācijas norādēm un doties uz noteikto drošas pulcēšanās vietu.

5.17. Evakuācijas laikā aizliegts atgriezties bīstamajā zonā pēc personīgajām mantām, darba materiāliem vai dokumentiem.

5.18. Ja noticis nelaimes gadījums vai apmācāmā persona nejūtas vesels un veselības stāvokļa pasliktināšanos var saistīt ar prakses darbu, tad:

5.18.1. jāpārtrauc darbs un jāinformē prakses vadītājs vai darba devēja norīkota atbildīgā persona par radušos bīstamo situāciju;

5.18.2. traumu, ķīmiskas vielas iedarbības, apdeguma, elektrotraumas, acu traumas, bioloģiska piesārņojuma, pacienta veselības pasliktināšanās vai citas ārkārtas situācijas gadījumā iespēju robežās jāsniedz pirmā palīdzība un jāizsauc neatliekamā medicīniskā palīdzība pa tālruni 112;

5.18.3. jā saglabā darba vieta stāvoklī, kādā notika nelaimes gadījums, ja tas neapdraud citu cilvēku dzīvību, nevar izraisīt avāriju, ugunsgrēku un netraucē neatliekamas palīdzības sniegšanu vai darba procesu, un par notikušo jāziņo prakses vadītājam, darba devējam vai darba aizsardzības speciālistam.

Telefons vienotajam ārkārtējās palīdzības dienestam — 112

Izstrādāja:

Darba aizsardzības vecākais speciālists

D. Tolmanis

Sertifikāts SC-DA-2022/271;

maģistrs darba aizsardzībā, darba aizsardzības vecākais speciālists.

Apliecība Ugunsdrošība un aizsardzība 20P86106, sērija PA Nr. 033289.

VSIA „Nacionālais rehabilitācijas centrs
„Vaivari”
drošības dienesta vadītājs
I.Sēlis (paraksts*)

VSIA „Nacionālais rehabilitācijas centrs
„Vaivari”
darba aizsardzības vecākais speciālists
D. Tolmanis (paraksts*)

VSIA „Nacionālais rehabilitācijas centrs
„Vaivari”
izglītības un zinātnes nodaļas vadītāja
D. Stirāne (paraksts*)